

BELGELERLE ADIM ADIM ESKİ KONYA - 18-

ESKİ BARUTHANE'NİN RESMİ VE ÖNÜNDEKİ KABRİSTAN, YAĞLITAŞ KABRİSTANI KALDIRILIRKEN YAŞANAN BİR OLAY ÜZERİNE EV VE İŞYERİ YAPILAN CAMİ

Mehmet Ali UZ - Mehmet DOĞAN

Geçen yazımızdan önceki yazımızda Güherçile Fabrikası ve çevresinden bahsetmiştik. Şimdi de fabrikanın elimize geçen eski bir resmini veriyoruz. Fabrikanın yanındaki kabristan eski Necati Bey İlkokulunun bulundu-

ğu kabristandır. Burada o kadar çok kabristan var ki, bazen bunlar birbirleri ile karıştırılıyor. Yeri geldikçe bunlara da temas edeceğiz. Hatırlanacağı üzere fabrikanın arkasında da Yeğenoğlu Medresesi yer alıyordu. Araştırıyoruz, elimize geçtiğin-

de de Taşkapı Hanı'nın bir resmini vereceğiz.

Geçen yazımızda bir de Yağlıtaş Kabristanı kaldırılırken yaşanan bir olayı nakledeceğimizi söylemiştik. Olay şu:

Bordabaşı Mahallesi halkından Kur'an'a büyük hizmeti geçen ve

sağlığında yarım asır içerisinde altı yüzün üzerinde hafız yetiştiren ve pek çok Kur'an-ı Kerim yazan, Hacı Mahmut Efendi adında bir zat, 1894 yılında vefat eder ve Yağlıtaş Kabristanı'nda anne ve babasının yanında toprağa verilir. 30-35 yıl sonra kabristan kaldırılırken torunları dedelerinin kabrini nakletmek

için açtıklarında, dedelerinin cesedi ve kefeni o gün gömülmüş gibi tap-taze çıkar. Bundan sonra Hacı Mahmut Efendi'nin naşı, Meram'da Dörtokka Kabristanı'nda bir ulu pelidin altında toprağa verilir.

Seydişehir'in Çavuş kasabasında metfun Memiş Efendi, sağlığında, **“Ben kabirde kefeni çürüyenle rızık endişesi çekeni er yerine koymam”** dermiş. Sekiz-on yıl sonra kendisinin türbesi yapılırken talebeleri, hocalarının kefeninin ve cesedinin çürümediğine, defnedildiği günkü gibi durduğuna şahit olmuşlar. Demek ki, Hacı Mahmut Efendi de Memiş Efendi'nin er saydığı bahtiyarlardan birisi imiş. (1)

Dedemoğlu Mahallesi ve Dedemoğlu'nun Kabri

Anlattığımız bu Yağlıtaş Kabristanı'nın güneydoğusunda Karaman Caddesi üzerinde Dedemoğlu Mahallesi diye bir mahalle var. Bir ucu doğuya doğru uzanıyor. Geçenlerde Konya Ansiklopedisi için bu mahalleyi inceliyorduk. Eski Ayna'nın karşısında Karaman Caddesi üzerinde bulunan Han Sokağı'na sapınca sağda birinci çıkmaz sokağın köşesinde bir ev ve altında da dükkânlar var. Mahalle halkından görüştüğümüz bazı şahıslar, mahalleye adını veren Dedemoğlu'nun kabrinin bu evin altındaki dükkânlardan birinin içerisinde olduğunu söyledi. Yaptığımız araştırmaya göre, o evin yerinde sadece Dedemoğlu'nun kabri değil, 130 metrekare genişliğinde Muslihiddin Mescidi adında bir de mescit varmış. Belki mescidin çevresinde bir de hazire vardı. Mescidin adı, insanı çok gerilere götürüyor. Mescit acaba Selçuklu Döneminden mi kalmıştı, diye düşünmeden edemedik. Ama bununla ilgili bir bilgi ve belge de bulamadık.

Aynı sokak içerisinde biraz ileride ikinci çıkmaz sokağın başında da Dedemoğlu Mahallesi Kuşkonmaz Mescidi bulunuyor. Cami üzerindeki yazıdan caminin 1902 yılında yapıldığı anlaşılıyor. İki mescidin birbirine çok yakın olması bize birinci mescidin yapım tarihinin çok eski olduğunu ve bu mescit yıkıldıktan sonra ikinci mescidin yapıldığını düşündürdü.

Eski şeriye sicili kayıtlarında mahallenin bir adı da Kuşkondu Mahallesi. Bu adın da bu mescitlerden birisi ile ilgili olduğu anlaşılıyor. Bu ikinci mescidin karşısında da Yeni Tellal Pazarı bulunuyor.

1339/1923 yılında neşredilen *Konya ve Tarihi* isimli eserin ekinde verilen haritada da görüleceği üzere, Dedemoğlu Mahallesi'nin kuzey tarafı, Eski Hakimiyet-i Milliye İlkokulundan itibaren Larende Caddesi'ne kadar kabristan olduğu görülüyor. Bu bölgenin doğusunda da geniş bir alan yine Pir Esat Kabristanı'dır. Bu Kabristan da Sarıyakup Camii ve Kabristanı'nın önünden itibaren başlayan, buranın doğu ve kuzeyinde devam eden Konya'nın en geniş kabristanlarından birisi de bu kabristandır.

Maalesef tarihî Konya'mızın mahalleleri ile ilgili bugüne kadar ciddi bir çalışma yapılmadı, yapılmadı. Biz çalışmalarımızla bu eksikliği ve ihmali gidermeye çalışıyoruz. Bir süre sonra elimizde hiçbir bilgi kalmayacak, tarihî doku da tamamen yok olacak. Araştırmalarımızda muvaffak olursak kendimizi bahtiyar sayacağız.

Gelecek yazımızda Konya'nın başka bir bölgesinde buluşmak ümidiyle.

(1) M. Ali Uz, *Konya Âlimleri ve Velileri*, 2004, s. 264.

Dr. Hasan ÖZÖNDER

ZIYA ŞÜKÛN VE KIYMETLİ ESERİ “FERHENG-İ ZIYA”NIN BAŞINA GELENLER

“Fars”, “Pars”ın Arapça-
laşmış şekli. Tarihte,
dünyanın 50-55 derece
doğu boylamları, 26-31 derece ku-
zey enlemleri arasında yer alan ge-
niş dikedörtgen coğrafyanın adı.
Bugünkü İran Körfezi, Kirman,
İsfahan, Huzistan noktalarından
oluşmuş. Etnik nüfusunda Farslar,
Türkler ve Araplar yer alır. Siyasî
tarihinde Ahameni, Sasanî, Arap,
Büveyhî, Türk, Safevî yönetimleri-
ni yaşadı.

Doğu ilim ve kültüründe Fars-
çanın özel bir yeri ve önemi var.
Selçukluların, diplomasi, fikrî ve
edebî dili olmuş O zamanlar,
önemli eserlerin çoğunu bu dille
kaleme alınmış. Osmanlı kültü-
ründe de, günümüze kadar sürege-
len büyük ölçüde ağırlığı var. Dili-
mize pek çok kelime, deyim, terim
ve terkip armağan etmiş. Her ne
kadar: “*Kim öğrenirse lisân-ı Fârisî
/ Gider anın dininin yarısı*” diyen-
ler çıkmışsa da, kulak vermeyin siz
onlara; Doğu’nun ilim, fikir ve san-
at hayatına dair kaynaklardan
faydalanmak durumunda olan
araştırmacılar, bu dili öğrenmek
zorundadırlar. Kaldı ki Farsça, Os-
manlıcada hatırı sayılır bir orana
sahip. Bu sebeple, Osmanlıca bel-
gelerin, kaynakların ve eserlerin de
anlaşıp, derinliğine inilerek de-
ğerlendirilebilmesi için, Farsçaya,
hem de hakkıyla aşına olmak
lâzım. Farsçanın “Feksinden ha-

berdar olmayıp da, Hz. Mevlâna
hakkında sayfalar dolusu, ciltler
tutarında sözüm ona kitap yaza-
rak, kitapçı dükkânlarının orta ye-
rine marul gibi yığılıp, sonraları
sudan ucuz olarak elden çıkarılma-
ya çalışılan nevezhür yazarların bu
cesaret ve çabalarına hayret etme-
mek mümkün değil. Boşuna “el-
câhîlu cesûrun” dememişler. Ah
Mevlânaları, bu çokbilmişlerin
elinden, dilinden ve kaleminden
bir kurtarabilsek.

Farsçanın öğretim ve öğrenimi
temin etmek için çeşitli sözlükler
yazılmış; Farsçadan, başka dile,
başka dilden Farsçaya.

Yurdumuzda bu alanda yayım-
lanan en geniş ve rağbet gören söz-
lüklerin başında Ziya Şükûn’un
eseri gelir. Farsçadan, Türkçeye
olup, “Ferheng- Ziya” diye tanın-
mıştır. “Gencine-i Güftar” diye de
anılır. Millî Eğitim Bakanlığı Dev-
let Kitapları Müdürlüğü tarafın-
dan, bakanlığın basımevinde bas-
tırılarak, 1967 yılında, İstanbul’da
yayımlandı. 2040 sayfadır.

Eser, müellifi, “Önsöz”ündeki
ifadesine göre, “durmaksızın yıl-
larca emek” verilerek, on sekiz bin
lügati bir araya getirmiş. Daha
önce yazdığı dilbilgisi ve seçme
parçalardan oluşan ve uzun yıllar
Galatasaray Lisesinde ders kitabı
olarak okutulan “Gencine-i Güf-
tar” isimli eserini, bu eserinin ön-
cüsü olarak telakki ettiği için, ese-

rine ikinci ad olarak bunu vermiştir.

Müellif, bu meşhur sözlüğünde, kelimenin önce Farsçasını, ardından yeni yazı ile okunuşunu, sonra da anlamını verir. Açıkladığı anlamını pekiştirmek için de çoğu zaman,

Ünlü şairlerin o kelimenin geçtiği mısralarından örnekler sunar. Bu tür manzumelerin sayısı, on binden fazladır.

Eserde kullanılan kısaltmalar hakkında “Önsöz”ünde gerekli açıklamalar yapılmıştır.

İlim tarihimize böylesine güzel ve faydalı eseri kazandıran Ziya Şükûn, akranı arasında, “Yusuf Ziyâüddin Efendi” diye anılırdı. İbnü'l-Emîn Mahmut Kemal İnal merhumun verdiği bilgiye göre, İzmir Dâru'l-Muallimîn 'de muallim olan Kıbrıslı Hoca Mehmed Kâmil Efendi'nin oğludur. 1286 / 1869 yılında İzmir'de doğdu. Öğrenimine, babasının dersleriyle başladı. Daha sonra İstanbul'a geldi. Alay müftüsü ve Dâru'l-Fünûn'da Hadis öğretmenini Hafız Mehmed Efendi'nin derslerine devam etti. Babasının vefatı üzerine 28 Mayıs 1312 / 1897 tarihinde, onun yerine öğretmen olarak atandı. Hareketli, atılgan ve musır bir mizaca sahip olan Ziya Efendi, öğretimde yenilik yaratmak maksadıyla çeşitli girişimlerde bulunur. Nitekim babasının açtığı “Mekteb-i Terakkî” binasında, “Dâru'l-Edeb” adıyla yeni bir okul da açtı (1316 / 1901). Bu mektebin kapısı üzerinde yer alan : “*Maarîf bâbıdır, feyz u terakkîye sebeptir bu / Gelin ikmâl-i tahsîl eyleyin, Dâru'l-Edeb'dir bu*” beyti, yeniliklere açık bu mektebin amacını dile ge-

tirir. “Gencine-i Edeb” adında bir de dergi yayına geçirdi.

Bunca yüksek idealleri, kendisine olan saygısı ve izzet-i nefesine olan düşkünlüğü sebebiyle, o sırada münhal bulunan Dâru'l-Muallîmin müdürlüğüne başkasının tercih edilmesi üzerine, görevinden istifa ederek, İstanbul'a geldi. Hayli uğraşılardan sonra, 1325 / 1910 'da Dâru'l-Fünûn, ardından da, Galatasaray Sultanîsi öğretmenliğine tayin olundu.

Dört yıl kadar sonra yapılan yeni düzenlemeler sırasında, diğer muallimlerle beraber kendisinin de görevine son verileceği haberini alır. O sırada büyük oğlunu kaybettiği için, zaten çok müteessirdir; vazifeden çekilmeyi tercih eder.

Daha sonra çeşitli vilâyetlerde, çeşitli mekteplerde öğretmenlik yaptıysa da, 1935 yılında kendi arzusuyla emekliye ayrıldı (1).

Nisan 1948 tarihinde, fotoğrafçı arkadaşı Faik Şenol ile birlikte onu evinde ziyaret ederek röportaj yapan Cemaleddin Bildik, o günkü intibalarını şöyle dile getirir: “Ferheng-i Ziya müellifi Ziya Şühûn (2)'un evinde ihtiyar bir hizmetçinin önümüze düşerek yer gösterdiği mini mini bir odadayız... Bizi ateşi küllenmiş pırıl pırıl bir sarı mangalın etrafında bırakan evin bu emektar kadını:

-“Ziya Bey, dedi, yukarıdadır. Birkaç dakika müsaade buyurunuz da haber vereyim...”

Az sonra Muallim Ziya ile karşı karşıya idik... Bembeyaz sakalının çerçevelediği pembe yüzü ve derin bakışlarıyla insana hürmet telkin eden bir hâli var. Kürkünün eteklerini kavuşturarak köşedeki koltuğa otururken, bizi bekletmiş ol-

duđu için beyân-ı itizar ediyor:

-“Ne yapalım diyor; ihtiyarlık... Ben ihtiyar, refikam ihtiyar, hizmetçimiz ihtiyar... Yukarıdaki mesai odam, pek dağınık olduğu için alamadım sizi” (3). Bu satırlar onun ahlak ve fazilet yumağı kişiliği hakkında yeterli bilgi verecektir.

“Muallim Mektepleri”nin kuruluşunun 100.Yıldönümü münasebetiyle yapılan törende, “Şeyhu'l-Muallimîn” seçilen Ziya Şükûn, aynı zamanda şair. Tanınmış şairlerden tercümelere de yapmıştır.

Onun adını doğuda-batıda andıran ünlü eseri “Ferheng-i Ziya”nın enteresan talihi ve macerası vardır. O bu eseri yazmak için kütüphanelerde uzun yıllar yorucu araştırmalarda bulunmuş, tamamlamak üzeredir. Gerisini kendi ağzından dinleyelim: “Bir gün Fatih Kütüphanesi’nde Üniversite’nin “Farsça” ve “Arapça” profesörü olan Mösyö Ritter ile karşılaştım. ‘Hamse-i Nizâmî’yi tetkik etmiş, kütüphanedeki diğer nüshası ile karşılaştırıyordu. “ Ne yapıyorsun burada?” diye sordu. “ Bir lügat hazırlıyorum,” dedim. Sonra eve geldi. Oturduk ve konuştuk. Bana zamanın Maarif Vekili Hasan Ali Yücel’in Üniversite Kütüphanesi için Farsça, Arapça lügat lâzım olduğunu söylediğinden, kendisinin de Muallim Ziya’nın hazırladığı farsça lügat var ya o kâfi.” dediğinden bahsetti. Uzatmayalım; Rektör Cemil Bilsel’in de mütalaası alındıktan sonra Ankara’ya giderek Maarif Vekâleti’nin Neşriyat Şubesi ile lügatimin neşri hususunu görüşmeğe başladım. (2000) lira muvafık görüyorlardı. Doğrusu çok azımsadım ve hayretle karşıladım bu parayı... Fakat lügatimin basıldı-

đını görmek için kabul ediyor ve “tek cepheli müzayedeye böyle olur.” demekten de kendimi alamıyordum.” (4).

Bu istihza yüklü acı ifadesinden de anlaşılıyor ki o, “dar zaman”ın insanlarındandır. Kadr u kıymeti yeterince bilin(e)memiş, hakkı veril(e)memiştir.

Ziya Bey’in başına gelenler bununla da kalmaz; Sonrasını yine ondan dinleyelim: “Parasını aldığım bu eserimin aylarca sonra sırf mehaz olması için Üniversite Kütüphanesi’ne gönderildiğini öğrenince, Maarif Vekâleti Neşriyat Şube Müdürü Faik Reşit Bey’e gittim. Dairesi ayrı idi ve kapısının önünde de birtakım taş yığınları vardı. Faik Reşid Bey’den eserimin niçin basılmadığını sordum. “Zamanımız müsait değil.” cevabını verince müteessir oldum. Bu teesürle kapıdan çıkarken o taş yığınlarının üstüne düştüm. Ucu sivri bir taş alnımı yarıdı. İyilik seven bir adam koşarak yanıma geldi. Cebimden mendilimi alarak kanları sildi ve yaranın üstünü o mendille kapayarak beni eczaneye götürdü. Pansuman yapıldı, yaram sarıldı. Tekrar Maarif Vekâleti’ne gelerek, Vekil Hasan Ali Yücel’i görmek istedim. Vekil’e mahsus bekleme odasında otururken bir tezkere yazarak Hasan Ali Yücel’e gönderdim. Yazdığım satırlar bugün gibi hatırımdadır:

***“Neşriyatın önünde düştüm,
Girdi başıma o sivri taşlar!
Artık umarım Vekil-i Âli,
Ferheng-i Ziyâ’yı neşre başlar.”***

demiştim. Faik Reşid Bey’in bir buçuk saat evvel, basılamaz dediği lügatin basılması için derhal emir

verildi ve bu suretle de işte bu ciltler meydana gelmeğe başladı.”(5).

Maarif teşkilâtında elli yıl öğretmenlik yapan Ziya Şükûn’un, Galatasaray’daki öğrencileri arasında birçok meşhurlar vardır. Ruşen Eşref, Cevat Açıkalın, Falih Rıfkı Atay, Nadir Nadi, Cihat Baban, Vâlâ Nurettin, Suad Hayri Ürgüplü, Dr. Sedat Kumbaracı, Yüksek Mühendis Hırsto bunlardandır. Galatasaray’ın, onun hafıza ve hatıraları arasında ayrı bir yeri ve değeri vardır. Nitekim buna dair duygu ve düşüncesini şöyle dile getirir: “Şunu da işaret etmek isterim ki, müteaddit mekteplerde muallimlik ettimse de Galatasaray’daki talebem gibi hiçbiri, meslekî zevkim itibariyle beni tatmin etmemiştir. O muhitin âğuş-ı terbiyetinde yetişen zümreyi, o zekâ ve inceliği, asaleti, başka mekteplerde maalesef göremedim.” (6).

Onunla yaptığı görüşmeyi takiben ayrılan gazeteci Cemalettin Bildik, yolda şunları düşünmekten kendini alamaz. “Şeyhu’l-Muallimîn’e, hazırladığı ve 11 cilt kadar tutacak olan Ferheng-i Ziya için 2000 lira verilmiş...120 formalık bir lügat için 2000 lira nedir ki? Geçenlerde kendisiyle konuştuğum Galatasaray Lisesi matematik öğretmeni Profesör Ernest Mamboury, hazırlamağa başladığı Ankara ve Bursa tarihleri için 14 bin liradan, 20 bin liradan bahsetmişti. Onlar bu kadar yüksek paralar mukabilinde yazılıyor da, Farsçanın 120 formalık Türkçe lügati için iki bin lira hangi ölçü ile el emeği olarak uygun görülebiliyor. Ben de bunu anlayamıyorum...” (7). Muharririn bu samimi düşünce ve değerlendirmeleri,

uzun yıllar boyunca göz nuru, alın teri bezlederek kıymetli eserler meydana getiren ilim ve irfan âşığı bazı vefakâr ve cefakâr kendi insanlarımıza reva görülen uygulamanın yanlışlığına işaret, hayli önemi haizdir. Eserin mukadderatının bu yönüne temas eden merhum Mâhir İz Hocamız da, “Eğer zamanın Maarif Vekili ile Galatasaray Lisesi’nde arkadaşlığına dayanmasaydı, yirmi beş senelik emek, bu gün küflenmiş bir halde kim bilir hangi köşede kalacaktı?” demekten kendini alamamıştı (8).

Bir ilim adamı için gerçekten son derece acı olan bu tutumlardan dolayı yaşadığı macerayı ve teessürlü anları unutamayan Ziya Şükûn, eserinin önsözünü, yine de şu nezaketli satırlarla noktalar: “Kıymetli Maarif Vekilimizin Üniversite şark dilleri öğretimi için lügatimi uygun görmesi benim için bir şereftir. Yurdumuzun üniversite gençlerini ilgilendirirse ne mutlu.” (9).

D İ P N O T L A R

- (1) Son Asır Türk Şairleri, Millî Eğitim Basımevi, İstanbul, 1969,s. 2033-4.
- (2) Kelimenin doğrusu “Şükûn”dur. Yazıda “Şühun” denilmesi, bir dizgi hatasıdır. Nitekim röportajın başka yerlerinde doğru şekliyle geçmiştir.
- (3) Cemaleddin Bildik, “Şeyhu’l-Muallimîn Ziya Şükun’un Evinde”, Yedigün Mecmuası, 17. Nisan 1948, No-5, s. 4.
- (4) A.g.m., s.4.
- (5) A.g.m., s.5.
- (6) A.g.m., s.5.
- (7) A.g.m., s.5.
- (8) Mahir İz, “Yetim Kitaplar”, Yeni Asya gazetesi, 3.4.1971.
- (9) Farsça-Türkçe Lügat, Gencine-i Güftar, Ferheng-i Ziya, İstanbul,1967.

Ali IŞIK

DÜNÜN KONYA'SINDAN ÖZEL GÜN GAZETELERİ

Seyit Küçükbezirci, son zamanlarda arşivi üzerini kaplayan nisyan katmanlarını kazmakla meşgul. Bir o kadar güzeli de tekrar gün yüzüyle buluşturduklarını bizimle de paylaşıyor. Nitekim bu yazı, onu, mutad hafta sonu ziyaretlerimin birinde önüme koyduğu içi evrak dolu bir poşetin muhteviyatıdır. O gün ben, zamanın, içindeki evrakın rengine boyadığı şeffaf poşetin ağzını kapatan bandı heyecanla tırnaklarken o: “Bunlar özel gün gazeteleridir.” demişti.

“Konya basını geçmişte bayram, ramazan yahut çeşitli kutlama geceleri vesilesiyle bir defaya mahsus gazeteler çıkarırdı. Bu poşetin içinde bunlardan birkaç örnek var.” diye de eklemişti ardından.

O poşetten üçü küçük gazete (tabloid) olmak üzere beş gazete çıktı. Küçük gazetelerden ikisi mükerrem: *Şölen*, diğeri *Ramazan...* Normal boy gazeteler de tarih sırasına göre *Karabiber*, *Konya Külâhı* ve *91 Yılbaşı...* *Ramazan*, çıkartıldığı ayın adını almış dinî; *Karabiber* ise *Mengene* gazetesinin bayram ilavesi olarak çıkardığı mizahi bir gazetedir. Bu yazımızda mizah ağırlıklı üç özel gazeteyi/ilaveyi, *Karabiber*, *Konya Külâhı* ve *Şölen*'i, söz konusu edeceğiz.

Karabiber

Mengene gazetesinin 23 Haziran 1952 ve “özel sayı:2” numaralı bayram ilavesi olan *Karabiber*, 1952 yılının Ramazan Bayramı arifesinde okuyucularıyla buluşmuş. *Mengene* gazetesi, 12 Nisan 1952 tarihinden itibaren haftalık, 4 sayfa olarak yayımlanmaya başlamış. 37 sayı sonra, 27 Aralık 1952 tarihinde kapanmış. Sahipliği ve yazı yönetmenliğini Y. Kadri Asöcal'ın yaptığı gazetenin son sayıları ise A. Rıdvan Bülbül tarafından yönetilmiştir.⁽¹⁾

(1) Mehmet Önder, “Cumhuriyet'ten Önce ve Cumhuriyet Döneminde Konya'da Basın”, *Millî Mücadeleden Günümüze Konya (1915-1965)*, T.C. Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayınları, Konya 1999,

Gazetede ki künye bilgilerine göre gazetenin kurucusu Cafer Tayyar, sahibi ve yazı işleri müdürü Y. Kadri Asöcal'dır. Birlik Matbaasında basılan gazete 10 kuruştan dağıtılıyor.

Karabiber, normal boy, iki sayfa. "Dün Gece 10 Randevu Evi Basıldı" manşetli, ahlak zabıtasının gazetecilerle birlikte Konya'nın üç semtinde on randevu evi basışını anlatan mizahi haberin, sonunda bir gazeteci rüyası olduğu anlaşılıyor.

Gazetenin birinci sayfasındaki diğer iki haberden biri "Şeker Fabrikası İçin Oturduk Ağlaştık" başlığı altında kuruluşu yılan hikâyesine dönen Konya Şeker Fabrikası ile ilgili mizahi bir haber. Diğeri de "Bir Doktor Hastalarına Tükürdü" başlığı altında hasta yoğunluğu üzerine mizahi bir haberdir.

İkinci sayfanın yarısı bayram tebriki ilanlarına ayrılmış. Geri kalanında birinci sayfa haberlerinin devamı ile Konya'da tanınmış bazı simalarına yakıştırılmış fıkralar yer alıyor.

Konya Külâhı

Konya Külâhı, Konya Yüksek Tahsil Okutma Derneği tarafından 15 Mayıs 1954 Cuma günü İstanbul'da, Taksim Belediye Gazinosu'nda düzenlenen Konya Gecesi için, kendi dergisi Türk Folklor Araştırmaları'nın Ocak 1954 tarihli 54. sayısının bir ilavesi olarak merhum İhsan Hınçer tarafından çıkarılmış. Normal boy dört sayfalık, sayfaları altı sütun olarak hazırlanmış gazetede ciddi haber ve yazılarla mizah yan yanadır.

Birinci sayfanın sol üstünde hemen hemen çeyrek sayfa bir

Kubbe-i Hadra resmi yer alıyor. Bu resim Mekki Keskin'in "Güzelleşen Konya" başlıklı yazısının başlığı ile gövdesini ikiye ayırmış. Biraz özlem tonlu, gelişip güzelleyen Konya'yı anlatan ciddi yazıdan sonra sayfanın geri kalanı mizaha ayrılmış. Sayfanın sağ üstünde, iki sütuna, "Hangi Şarkıları Severler" başlığı altında Konyalı bazı siyaset ve kültür adamlarının isimlerinin karşısına mizaç ve düşüncelerine uygun bir şarkı/türkü belirlenmiş.

Sayfanın ortasına "Konya Milli Takımı" başlığı altında ünlü Konyalı bilim, kültür, siyaset ve ticaret adamlarından bir futbol takımı oluşturulmuş. Bu futbol takımı aşağıdaki isimlerden oluşmuş:

Kaleci: Muhlis Koner; Bekler: Kemal Akça, Saffet Gürol; Haflar: İshak Taşpınar, Rüştü Özal; Orta

haf: Mekki Keskin; İçler: Fakih Özlen, İhsan Hınçer; Santrafor: Süleyman Serim; Açıklar: Prof. Dr. Sadi Irmak, Prof. Dr. Hamdi Ragıp Atademir; Yedekler: Nuri Karahüyük, Mithat Şakir, Muhsin Adil Binal, Himmet Ölçmen, Murat Ali Ülgen.

Belirlenen bu isimler sonra tek tek ele alınarak, latifeli bir biçimde, nitelikleri sıralanmış.

Sayfada sütun aralarına Konyalı ünlülere yakıştırılmış üç fıkra serpiştirilmiş.

İkinci sayfanın sol üstü Vali Kemal Hadımlı'ya, karşısı da Belediye Başkanı Rüştü Özal'a ayrılmış. Makamlarında gösteren fotoğraflarının altında hizmetlerine yer verilmiş. Bu iki bölümün arasındaki tek sütunda Konya'da yayımlanan gazete ve dergiler kısaca tanıtılmış.

Sayfanın alt yarısının sol tarafı Konya Yüksek Tahsil Okutma

Derneği'nin Konya'ya bir üniversite kurulması zorunluluğuna dair "Konya Üniversitesi" başlıklı görüşleri aktarılmış. Bu sütunlarının karşısı dernek başkanı Mekki Keskin'in resmiyle hizmetlerine ayrılmış. Bu iki bölümün arasındaki tek sütuna İhsan Hınçer'in halk şiiri tarzındaki on dörtlükten oluşan "Duramıyorum" şiiri yerleştirilmiş.

Sayfada ayrıca birinci sütunun en altında Filiz Akşehirli imzalı bir karikatür bulunuyor. Karikatürdeki bakımlı kişi: "N'olur oyunuzu bana verin!.." yazılı bir plaket tutuyor. Ceketinin yakasında "KA" harfleri zihninde sadece Kemal Akça ismini çağrıştırıyor.

Son sütunun en altında da Sofu Tuğrul ve Mehmet Önder'e yakıştırılan iki fıkraya yer verilmiş (Bu gazetelerdeki fıkralar başlı başına bir yazı konusu olabileceğinden burada söz konusu etmiyoruz).

Üçüncü sayfa ağırlıklı olarak İstanbul'daki Konya Erkek Talebe Yurdu'nun tanıtımına ayrılmış. Sayfada dikkati çeken diğer başlık "Neleri İle Meşhurdurlar"dır. Bu yazıda bir kısım Konyalı ünlünün belirginleşen bir özelliğine yer verilmiş.

Dördüncü sayfada da ağırlıklı olarak derneğin faaliyetlerine yer verilmiş. Sayfanın sol üstünde yer alan dernek yönetim kurulu resminin altında bu faaliyetler sıralanmış. Bu bölümün karşısındaki son iki sütunun yarından fazlası, gazeteyi çıkaran İhsan Hınçer'in de dedesi olan Konyalı nüktedanlardan Oğlakçı Hacı Hasan'ın fıkralarına ayrılmış. Bu bölümde Oğlakçı'nın fesli, sarıklı bir gençlik resmi de yer alıyor. Oğlakçı'nın sütunlarının altında, "Konya Kıyafetleri" başlıklı kısa yazının üstündeki Konya yerel kıyafetli dört kadının fotoğrafı dikkat çekiyor. Sayfanın altındaki Aşık Durulı'nın "Konya'ya Güzelleme"si ise adeta ga-

zeteye hatime olmuş.

Şölen

Konya Gazeteciler Cemiyeti ile Kadınlar Birliği tarafından 23 Mart 1962'de Konya Orduevi'nde düzenlenen Sanat Gecesi için çıkarılmış dört sayfalık tabloid mizah gazetesidir. Konya Gazeteciler Cemiyeti ve Kadınlar Birliği adına "meş'uliyetsiz ve beleş" olarak Halûk Tekmen'in hazırladığı gazetenin birinci sayfası Yeni Konya, ikinci sayfası Şehir Postası, üçüncü sayfası Işık, dördüncü sayfası ise Yeni Meram Matbaası'nda dizilmiş; kâğıdını *Sabah* gazetesi sağlamış ve Yeni Konya Matbaası'nda basılmış.

Geçmişte Konya'nın sosyal hayatında oldukça etkili olduğu anlaşılan Gazeteciler Cemiyeti'nin benzer geceler düzenleyip benzer gazeteler çıkardığını birinci sayfanın sağ alt köşesinde yer alan Celalettin Kışmır'ın "Matrak Gazeteler" başlıklı yazısından öğreniyoruz. "*Musakka, Pilav, Etliemek, Börek, Oturak, Bohça, Yastık, Yorgan...*" merhum Kışmır'ın hemen aklına geliveren böyle gazetelerden bazılarıdır. Kışmır'ın yazdığına göre bu tip gazeteleri hazırlamakta İhsan Hınçer pek uzadır. O, her Konya Gecesinde mutlaka bir gazete çıkarır; bu gazetelerin fıkralarını da merhum Mehmet Önder ortaya atarmış.

Gazetenin sayfaları, adeta, Konya basınının anıt isimlerinin resmigeçidi gibidir. Birinci sayfanın sol yarısı boydan boya merhum Sofu Tuğrul'a ayrılmış. Sofu Tuğrul, "Gecenin Yazısı" başlıklı sütunda "Bizimkiler Nasıl Yazarlar?" başlığı altında Mehmet Önder, Celalettin Kışmır, Feyzi Halıcı ve kendisinin yazı tarz ve üsluplarını lafifeli bir biçimde örneklendiriyor.

Gazetenin "Sulu Gazete Kuraklık Tehlikesini Önledi" manşet haberi Konya türkülerinin önemli kaynak kişisi Silleli İbrahim'in biricik oğlu

Metin Berberoğlu'na ait. Berberoğlu'nun bu mizahi haberinden Mayıs ayında gerçekleştirilecek Gül Şöleni'nin iması yer alıyor. Bu haberin hemen altında Suat Abanazır'ın "Rüştü Özal Striptiz Yaptı" başlıklı mizahi haberi bulunuyor. Abanazır, zamanın Konya belediye başkanının Ticaret Odasında yaptığı hararetleli konuşmasını mizah konusu yapmış. Sayfanın sol altında Kışmır'e ayrılan sütunların ikincisine Adil Gücüyener'in "Şölende Nöbetçi Eczane" ilanı sıkıştırılmış. İlandan, gece davetlilerinden Eczacı Tozoğlu'nun bu görevi burada da icra edeceği mizahi bir biçimde duyurulmuş.

Gazetenin ikinci sayfasında yer alan imzalar ve yazıları şunlar:

Mustafa Ataman: "Mazhar (Babalık)'ın Feragatı", Âşık Fezaî (Feyzi Halıcı): "Şölen Kasidesi"⁽²⁾, Mualla Alpay (Kadınlar Birliği'nden): "Bn. Orpen Büyüyünce Ne Olacaktı", Emin Ergene: "Acelesi Yok", A. İhsan Tuna: "İşkembe Çorbası", Adil Gücüyener: "Ec Mahir Bey...".

Üçüncü sayfada: Ünal Gücüyener: "Ciddi Röportaj: Kadın Dediğiniz...", Mustafa Ataman: "Bizde Böyle: Gazeteci Palavrası", Mehdi Halıcı: "Haber Fabrikası İmalatı Hızlandırdı", Hayri Ergene: "21 Yılda Gençleşen Adam". Sayfada ayrıca basın temsilcilerine yakıştırılmış lafifelerle Şair Eşref'in "Mürettip Kasidesi"nden alıntı yapılmış.

Dördüncü sayfa: Seyit Küçükbezirci: "Bir Deste Anahtar Kayboldu/Hayri Ergene'nin 650 Liralık Paltosunun Öyküsü", Halûk Tekmen: "Son Yazı"sından başka sayfada yine basın lafifeleri yer alıyor.

Tamamen yazıya hasredilmiş Şölen'in sayfalarında hiçbir görsel öğeye yer verilmemiştir.

(2) Burada baş kısmının yer aldığı mizahi kasidenin tamamı 27 Mart 1962 tarihli Yeni Konya'nın üçüncü sayfasında yayımlanmış.

Ahmet KUŞ

KONYA MUTFAĞI

Konya'yla ilgili kitapların sayısı her geçen gün artıyor. Çıkan yayınları takip etmeye çalışıyorum. Özellikle son yirmi yıl içerisinde yayımlanan Konya kitaplarının neredeyse tamamına yakını kitaplığında mevcut. Daha önce çıkanları da kitapçılarda ya da sahaflarda buldukça almaya çalışıyorum. Konya'yla ilgili son yayımlanan kitaplardan biri Nevin Halıcı Hanımefendi'nin *Konya Mutfağı* adlı eseridir. Sağ olsunlar Selçuklu Belediyesi'ndeki dostlarımız daha mürrekkebi bile kurumadan bize de gönderme nezaketinde bulundular. Selçuklu Belediyesi yaptığı kültür-sanat etkinlikleri sayesinde sadece Konya'da değil bütün Türkiye'de bir marka olmuştur. Yayımladıkları kitaplar ve düzenledikleri kültür-sanat etkinlikleri Selçuklu Belediyesi'nin bir "kültür-sanat dostu belediye" olduğunu tescil etmiştir. Önceki başkan Prof. Dr. Adem Esen'in başlattığı kültür-sanat hamlesi yeni başkan Uğur İbrahim Altay tarafından da devam ettirilmiştir. Özellikle kültür-sanat konusunda Uğur İbrahim Altay da nitelikli çalışmaları desteklemeye devam etmektedir.

Çağımızda ayaküstü beslenme (fastfood) gibi hastalıklar hızla yaygınlaşmasına rağmen mahalli yemeklerin hiçbir zaman değerini kaybetmeyeceğine inanıyorum. Özellikle son yıllarda açılan ve menüsü mahalli yemeklerden oluşan restoranların Konya mutfak kültürünün yaşatılmasında çok büyük faydaları olmuştur. Yapılan

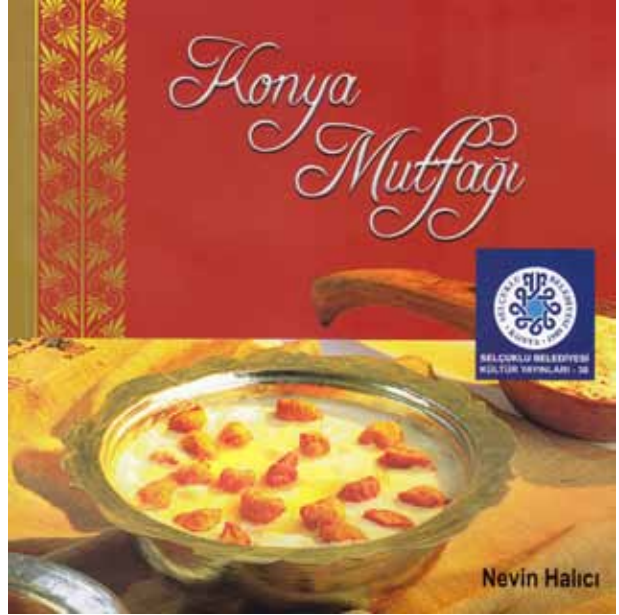
iş ticari de olsa Konya yemeklerinin yaşatılması ve tanıtılmasındaki katkı büyüktür. Restoranların yanı sıra asırlardan beri Konya'da yaşayan köklü aileler de Konya mutfak kültürünün yaşatılmasında önemli bir misyonu üstlenmektedirler. Son yıllarda Konya mutfağı üzerinde Güneydoğu Anadolu mutfağının etkisi giderek artmaktadır. Özellikle Güneydoğu Anadolu yemekleri, mezeleri ve sosları televizyon ve internetin de etkisiyle bütün Türkiye'de olduğu gibi Konya'da da fazlasıyla rağbet görmektedir. Konya'ya has yemekler unutulurken çiğköfte, acılı soslar, ızgaralar, lahmacun gibi Güneydoğu Anadolu yemekleri davetlerde ve gece oturmalarında tercih edilen ikramlar arasında yerini almıştır. İsteyen istediği yemeği yemek ya da ikram etmekte özgürdür; ama insan yaşadığı coğrafyanın gelenek ve göreneklerini de birazcık olsun sahiplenmelidir!.. Tüm olumsuzluklara rağmen halen Araplar, Sedirler, Keçeciler, Civar, Aksinne, Ulurmak, Mengene, Çaybaşı gibi kadim mahallelerde Konya mutfak kültürü en otantik hâliyle yaşamaktadır. Buralarda yaşayan "garadakım" aileler asırlardan beri nesilden nesile aktarılan gelenek ve görenekleri yaşatma konusunda hassasiyetlerini kaybetmemişlerdir. Somut bir örnek verecek olursak eski evlerini kat karşılığı verip apartmana taşınanlar bile tandır ekmeğini özlüyorlarsa bu iş henüz bitmiş değildir!.. Ve hâlâ tandır ekmeği fırınlarda en çok satılan ürünler arasındaysa modernitenin geleceğe sağladığı üstünlük de fazla uzun ömür-

lü olmayacaktır... Etliemek ve Konya böreği dururken lahmacunu tercih edenlerin hevesi ise gelip geçici bir istekten öteye gitmeyecektir...

Kitap giriş, çorbalar, etler, sakatatlar, kümes hayvanları ve balık, kuru baklagiller, mantarlar ve otlar, salatalar ve soslar, pilav ve makarnalar, börekler, tatlılar, sütlü ve hafif tatlılar, meyveli ve sebzeli tatlılar, ekmekek ve ekmekekten yapılan yemekler, lokanta ve fırın yiyecekleri, saklama türleri bölümlerinden oluşuyor. Giriş bölümünde Konya mutfağının tarihî gelişimi, mutfak mimarisi, mutfak araçları, sofraya düzenleri, yemek öğünleri ve yemek adabı, davet yemekleri, günlük gezmeler ve ikramlar, geçiş dönemleri, kutsal günler, neşeli günler, Konya mutfağının genel özellikleri ve malzemeler, pişirme yöntemleri, saklama yöntemleri, yiyecek alış veriş merkezleri, sokak yiyecekleri ve tadına bakılması gereken yiyecekler hakkında genel bilgiler bulunuyor. Giriş bölümünden sonra ise sırasıyla Konya mutfağına ait yemeklerin tarifleri ve yemekler hakkında küçük bilgiler yer alıyor. Mart 2011 tarihinde yayımlanan kitabın boyutları 20x20 cm'dir. Fotoğrafları Hasan Koç tarafından çekilen kitap Konya'da faaliyet gösteren Damla Ofset tarafından basılmıştır. Koordinasyonu Ali Düz tarafından gerçekleştirilen kitabın yapımcısı Faktör Yayıncılık'tır. Kitabın tasarımı M. Sinan Ünal'dı, redaksiyonu Osman Özkan, kapak tasarımı ise Ali Baki Ay tarafından yapılmıştır. Kitabın içeriği kadar fotoğrafları da usta işidir. Bir yemek kitabında yazılar kadar fotoğraflar da önemlidir. Kompozisyonu ve renkleri özenle ayarlanan fotoğraflar kitaba ayrı bir güzellik kazandırmıştır. Emeği geçen herkesi can-ı gönülden tebrik ediyorum.

Konya mutfağı denilince Nevin Hanım ilk akla gelen isimlerden birisidir. Yıllardan beri Konya mutfak

kültürü üzerine araştırmalar yapan Nevin Hanım mahalli yemekler konusunda bir otoritedir. Konya mutfağıyla ilgili yayımlanmış olduğu eserler önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Selçuklu Belediyesi tarafından yayımlanan Konya Mutfağı adlı yeni kitabının da aranan bir eser olacağına inanıyorum. Nevin Hanım Konya yemekleri konusunda ünü Türkiye'yi aşmış birisidir. Yaptığı çalışmalar sadece şehir dışında değil başka ülkelerde de yankı bulan bir isimdir. Özellikle İngiltere, Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki mutfak otoriteleri tarafından Türkiye denilince ilk akla ge-

len kişilerden biridir. Kitapları İngilizce ve Almanca'ya çevrilmiş ve her iki ülkede de yayımlanmıştır. Mevlevî yemekleri hakkında kaleme aldığı *Sufi Cuisine* adlı İngiltere'de yayımlanan eseri 2005 yılında Gourmand Ödülleri'nden "Yabancı Dilde Yazılmış En İyi Kitap Ödülü"nü almıştır. Uzun süreden beri *Zaman* gazetesinin Pazar ilavesinde mutfak kültürü üzerine yazılar yazan Halıcı hakkında daha ayrıntılı bilgi nevinhalici.com adlı internet sitesinde bulunmaktadır.

Ali IŞIK

AVUSTRALYA/SYDNEY GÜNLÜĞÜ: 6

25 Mayıs/Salı

Önceki akşam oğlum, internet üzerinden satış yapan siteleri tararken gözüme bir dvixplayer çarpıyor. Oğluma bunların Avustralya'daki fiyatını soruyorum. Oğlum hemen onlarla ilgili bir araştırma yapıyor. Hem kendisi hem fiyatı küçük olan birini alabileceğimi belirtmem üzerine yarın bir mağazaya gidip alabileceğimizi söylüyor. Ertesi gün yani bugün işini erken bitiren oğlum eve gelince önceki akşamki beğendiğimiz playeri almaya gideceğimizden bahisle hazırlanmamı istiyor.

Arabamızı büyük bir binanın altındaki otoparka koyduktan sonra bir üst katteki büyük mağazalardan birine giriyoruz. Oğlumun belirttiğine göre bu mağaza Auburn'un en büyük ve en ucuz elektronik eşya mağazasıymış. Benzerleri Konya'mızda da olan bir mağaza burası. Elektronik ev ve büro gereçleri adına ne ararsanız var. İlgili bölümde alacağımız dvixplayeri buluyoruz. Oğlum bir görevliye sesleniyor. Hemen yanımıza gelen kendisi gibi genç satış elemanı ile konuşmaya başlıyorlar. Konuştuklarını anlamasam da özellikle oğlumun ses tonundan bunun bir pazarlık olduğunu tahmin ediyorum. Çok uzamayan konuşmanın ar-

dından satış elemanı bir bilgisayarın başına geçip oğlumdan gerekli bilgileri alarak ürünü paketleyip satış belgesi ile birlikte elimize tutuşturuyor. Kasaya ilerlerken oğlum bana dönerek: "Şunu 25 AUD'a inmedi yahu!" diyor. O sesine öfke rengi vermeye çalışsa da onun mağrurluğunu da, biraz önceki tahminimde yanlışlığımı da anlıyorum. Etiket fiyatı 29 AUD olan ürünü ancak 27 AUD'a indirebilmiş. Oğluma: "Böyle yerlerde pazarlık olabiliyor mu?" sorusunu sormadan edemiyorum. O: "Ben yapıyorum, oluyor" diyor. Türkiye'deki benzerlerinde rastlanmayacak yahut da hiç denemediğimiz bir durum bu. Tabii ki şaşırıyorum.

Dönüş yolunda oğlumun cebini çalıyor. Gelinimmiş. Akşama yemeğe misafir geleceğinden bazı siparişlerde bulunmuş. "Hadi seni bir Türk marketine götürüyüm" teklifine itiraz şansım yok ki... Gideceğimiz market de Auburn merkezinde, az önce çıktığımız mağazaya çok uzak değilmiş zaten. GİMA, Gelibolu Camii'nin tam karşısında. Demiryolu aralarındaki yakınlığı biraz uzatıyor yalnız...

GİMA'nın arka tarafındaki otoparkında arabamızı yanına park ettiğimiz iki

katlı, pencereleri kemerli dışı tuğla kaplamalı büyük bina Milli Görüş'e aitmiş. Burayı da ziyaret etmeyi düşündüğüm Türk dernek ve teşkilatları listesine alıyorum.

GİMA, bizim büyük AVM'lerin semt şubeleri büyüklüğünde bir market. Çok büyük olmasa da çoğu Türk malı olarak ürün yelpazesi oldukça geniş. Lakin fiyatlar çok şaşırtıcı. Aslında bundan evvel üç beş kez mahallenin Arap bakkalıyla Auburn merkezindeki AVM'de alışveriş yapmamıza rağmen fiyatlarla hiç bu kadar senli benli olmamıştım. Burada kazançlar da harcamalar da Türkiye'ye göre oldukça fazla. İşte bazı fiyatlar: Birbirine komşu kasalarda yer alan domates, muz ve kirazdan, muzun kilosu 2 AUD'dan azken (2,5 TL) domates 8,50 (12 TL), napolyon kiraz yaklaşık 20 AUD (28 TL). Et reyonundaki fiyatlar da oldukça şaşırtıcı. Burada kırmızı et oldukça ucuz ve bol bol tüketiliyor. Ya beyazı yani tavuk eti?.. Neredeyse kırmızı olanının 1,5 katı...

Avustralya, hayvancılığıyla ünlü bir ülke olmasına rağmen süt ürünleri ete göre oldukça pahalı. Bu da şaşırtıcı bir durum tabii. Daha önce mahallenin Arap bakkalından (mahallede bir de Çinli bakkal olmasına rağmen helal ürünleri satmasından dolayı bizimkilerce Arap bakkal tercih ediliyor) Avustralya yapımı 1 kg yoğurda 4 AUD (5,60 TL) vermiştim; neyse ki burada "Türk" ibareli 5 kg'lık yoğurdun fiyatı yaklaşık 9 AUD (12,50 TL). Peynir reyonunda ise 23 AUD (32 TL) etiketli teneke peynirini gördüğümde ise küçük dilimi yutacaktım az daha...

En temel gıdamız olan ekmek de burada oldukça pahalı. Buraya gelmezden

önce Konya'mızda 4 kuruşa aldığımız ekmeğin biraz kabası burada 2 AUD (yaklaşık 3 TL)'un üstünde bir fiyattan başlıyor (Bu arada bu ekmeklerin Türk fırınlarında Türkler tarafından imal edildiğini de belirteyim). Kepekli ve tam buğday ekmeklerinin fiyatları ise 4 AUD'a kadar çıkıyor. Burada fakirin tercih ettiği ekmek tattıktan sonra hep Lübnan ekmekleri oldu. Bizim şepitleri/lavaşları andıran bu ekmekler plastik poşetler içerisinde kepekli/kepeksizi marketlerde 85-90 sentten, mahalle bakkalında ise 1,5 AUD'dan satılıyor. Katı birbirinden kolayca ayrılabilen bu ekmek bu hâliyle yufkayı aratmıyor.

Bütün bunlardan sonra demem o ki; burada insanlar –Türkiye'ye göre- kürekle kazandıklarını yine kürekle harcıyorlar. Hayat standardı oldukça yüksek olan bu ülkede tasarruf yapmak mümkünse de öyle her babayığidin harcı değil. Tasarruf demişken Avustralya'da kendi oğlum dâhil çoğu Türk gencine yaptığım bir hesabı sizinle de paylaşmadan geçemeyeceğim. Avustralya'da olduğum günlerde burada sigara içimi –özellikle gençler arasında- bana çok yaygın göründü. Türkler genellikle fiyatı yaklaşık 10 AUD olan ve paketinde 25 sigara bulunan bir markayı ucuza gelmesinden dolayı yeğliyorlar. Her gün sigara için 30AUD verdiğinden yakınan çocuklarımın arkadaşı bir gence bir yılda ne kadar verdiğini sorduğumda hiç hesaplamadığını söylemesi üzerine ona hemen şu basit hesabı yapıyorum: $30 \times 30 = 900$, $900 \times 12 = 10.800$ AUD (yaklaşık 15.000 TL) bir yıllık sigara parası. Arkasından ekliyorum: "Kendini zehirlemek için böyle kucak dolusu para döken birisine acaba ne denilebilir?.."

28 Mayıs/Cuma

Sydney'deki dördüncü, Gelibolu Camii'ndeki üçüncü cuma namazım... İkinci cumada tanıdığım hoca efendi vaazına başlamış. Hocayı dinledikçe iftiharım artıyor. Hem fiziğiyle hem kılık kıyafetiyle hem de doyurucu ve akıcı hitabetiyle milletimizi bu uzak diyarda hakıyla temsil eden genç mensubunun seçiminde Diyanet oldukça isabet kaydetmiş. Geç de olsa imamla tanışmak istiyorum. Namaz sonrası imamın başına üşüşen vatandaşlarımızın dağılmasını bekleyip çıkmaya yöneldiğinde önüne geçip kendimi takdim ediyorum. Gayet içten bir hoş geldin temennası ile fakirle ilgileniyor. İsmi Bilal Aksoy; memleketi Burdur/Bucak imiş. Caminin tek imamıymış. Mazereti olduğu zamanlarda Auburn'da bulunan bazı hocalar kendisine vekâlet ediyorlarmış. Hoca efendi sohbetin koyulaşmasına meyyal bir tavır sergilese de torunumun okul çıkışı saati geldiğinden kendisinden izin istiyorum.

29 Mayıs Cumartesi

Bugün söz verdiğim üzere gelinin yeğeni Muhammed'in futbol maçını seyretmeye gideceğim. Kuşluk vakti yalnız başıma evden çıkıyorum. Birkaç gün önceden Muhammed'in babası, oğlumun bacanağı Ömer Bey'in tarif ettiği güzergâhı takip ederek yola koyuluyorum. Beni futbol sahasına götürecek cadde, birbirinin kopyası pek çok cadde ve sokağı keserek uzayıp gidiyor. Kaybolmamak için

yanımda taşıdığım küçük akıl defterine notlar alıyorum. On beş yirmi dakikalık tempolu bir yürüyüşten sonra bir sokağın başında işittiğim cılız tezhürattan hedefime ulaştığımı anlıyorum. Yaklaştıkça etrafı sık ağaçlıkla çevrili bu çok geniş, yemyeşil düzlükte aynı anda dört beş maçın yapıldığını görüyorum. Bir tarafta sahayı enlemesine kullanan beş altı yaşındaki çocukların, bir yanda değişik yaş gruplarının kıyasıya kapışmaları... Aynı imkân ülkemiz çocuk ve gençlerine sunulmuş olsaydı ne olurdu, sorusunun cevabını düşünüyorum ve hiç zorlanmadan cevabını veriyorum: Eğer aynı imkân bizim uşakların önüne serilse karşımızda ne Brezilya tutunabilir, ne Arjantin, ne İspanya...

Çocuklarının maçını seyretmeye gelip saha kenarlarına sıralanmış üç beş aile kalabalığının arasında gözlerimi fazla zorlanmadan Muhammed'in iki ablasıyla anneanesi, dünürüm, Hayriye Hanım'ı görüyorum.

Muhammed, Gelibolu Camii'nin futbol kulübünde oynuyormuş. Bu futbol takımının beş altı yaş grubundan başlayıp kırk elli yaşındakilere kadar pek çok futbol takımı varmış. Tabi bana göre son bir ilginçlik de benim futbol dediğim oyuna Muhammed'in "soka (soccer)" demesi. Burada futbol, Amerikan futbolunun özel giysilerden azade şekli ve bu geniş düzlüğün ıpıssız görünen diğer yarısı da amatör futbol maçları içinmiş.

-Devamı var-

